

Programma van toetsing en afsluiting Schooljaar 2022 - 2023

HAVO 5

Kennemer Lyceum

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
HOOFDSTUK 1: ALGEMENE BEPALINGEN	4
Artikel 1: Algemeen	4
Artikel 2: Indeling eindexamen en profielwerkstuk	4
Artikel 3: Onregelmatigheden.....	4
Artikel 4: Procedure bezwaar en beroep	5
Artikel 5: Afwijkende wijze van examineren	6
HOOFDSTUK 2: REGELING VAN HET EXAMEN	7
Artikel 6: Schoolexamen en examendossier	7
Artikel 7: Schriftelijke en digitale schoolexamens.....	7
Artikel 8: Mondelinge schoolexamens.....	7
Artikel 9: Andere vormen van schoolexamens	8
Artikel 10: Beoordeling schoolexamen en berekening eindcijfers	8
Artikel 11: Ziekte of afwezigheid bij/tijdens schoolexamens.....	8
Artikel 12: Te laat komen bij schoolexamens	9
Artikel 13: Herkansingen schoolexamen	9
Artikel 14: Centraal examen	10
Artikel 15: Ziekte of afwezigheid bij centraal examen	10
Artikel 16: Te laat komen bij Centrale examens	11
Artikel 17: Herkansing centraal examen.....	11
Artikel 18: Praktische regels rond het schoolexamen en het centraal eindexamen.....	11
Artikel 19: Hulpmiddelen centrale examens	12
Artikel 20: Gespreid examen.....	14
Artikel 21: Vervroegd examen.....	14
Artikel 22: Examen op vwo-niveau voor havisten.....	15
HOOFDSTUK 3: UITSLAG EN DIPLOMERING	16
Artikel 23: Eindcijfer eindexamen	16
Artikel 24: Vaststelling uitslag	16
Artikel 25: Uitslag eindexamen.....	17
HOOFDSTUK 4: OVERGANGSNORMEN VOOREXAMENKLASSEN	18
Artikel 26: Overgangsnormen voorexamenklassen.....	18
Artikel 27: Overgangsvergaderingen.....	18
Artikel 28: Revisie	18
HOOFDSTUK 5: OVERIGE BEPALINGEN	20
Artikel 29: Cijferlijsten.....	20
Artikel 30: Vrijstelling.....	20
Artikel 31: Gezakte leerlingen en doubleurs.....	20
Artikel 32: Schoolexamen rekenen	20
Artikel 33: Toetsen buiten de toetsweek	20
Artikel 34: Extra vakken en vakwissels	21
Artikel 35: Digitale toetsen	21

INLEIDING

Voor je ligt het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Het PTA bestaat uit een algemeen deel met daarin het examenreglement en een jaarlaagspecifiek deel. Het algemene deel bevat alle regels met betrekking tot de gang van zaken tijdens (school)examens. Je kunt er onder meer in terugvinden wat de regels zijn bij het (school)examen, wat je moet doen bij ziekte en in welke gevallen een herkansing mogelijk is. Ook staat er uitgelegd hoe eindcijfers tot stand komen. Na het examenreglement vind je het Programma van Toetsing en Afsluiting per vak voor jouw leerjaar. Daar vind je in elk geval welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen en de periodes waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden.

Het examenreglement en het Programma van Toetsing en Afsluiting worden door de rector voor 1 oktober van het betreffende jaar toegezonden aan de Inspectie en verstrekt aan de kandidaten via Teams en zijn beschikbaar op www.kennemerlyceum.nl/.

Examentoetsen

In de bovenbouw bouw je een examendossier op dat bestaat uit de volgende onderdelen:

- de cijferlijst van alle behaalde resultaten die voor het examen meetellen;
- het profielwerkstuk.

In voorexamenklassen worden er voor diverse vakken al examentoetsen of praktische opdrachten afgenomen. In het examenjaar zijn er alleen maar examentoetsen, praktische opdrachten en verslagen. Examentoetsen tellen mee voor het examendossier. De examentoetsen worden altijd gehonoreerd met een cijfer. De stofomschrijving en wegingsfactor van de examentoetsen staan vermeld in het vakspecifieke PTA.

Handelingsdeel

Bij een aantal vakken moet je onderdelen afronden die niet met een cijfer worden afgesloten. Deze onderdelen vormen het handelingsdeel. Als het handelingsdeel met een onvoldoende wordt beoordeeld, kan het zijn dat je verbeteringen moet aanbrengen totdat de docent het goedkeurt. Realiseer je goed dat je handelingsdelen meetellen voor het examendossier. Handelingsdelen kunnen niet worden herkanst. Als je een handelingsdeel, bv. de lessen Lichamelijke Opvoeding (LO), niet hebt afgesloten, kun je geen eindexamen doen.

Van het handelingsdeel staan de relevante details vermeld in de werkwijzer van het betreffende vak en in het PTA per leerjaar.

Praktische Opdracht

Voor een aantal vakken zul je een Praktische Opdracht (PO) moeten maken. Het gaat hier om opdrachten die je alleen of met een groepje leerlingen – min of meer zelfstandig – moet uitvoeren. Soms wordt een PO afgesloten met een vorm van presentatie. Een PO wordt met een cijfer beoordeeld. Het inleveren van een PO moet voor of op de in het PTA of de studiewijzer genoemde datum. In overleg met je docent kan een PO een aanzet vormen voor het profielwerkstuk.

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk (PWS) is een uitgebreid zelfstandig onderzoek. Het resultaat van het profielwerkstuk wordt apart op de cijferlijst vermeld. Het profielwerkstuk heeft een studielast van 80 uur en wordt uitgevoerd in groepjes van maximaal drie leerlingen. In de voorexamenklas wordt een begin gemaakt met het profielwerkstuk, de aldaar behaalde deeltcijfers tellen niet mee voor de overgang. De leerlingen krijgen bij de start van het PWS het Profielwerkstukboek.

HOOFDSTUK 1: ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1: Algemeen

1.
Het bevoegd gezag van het Kennemer Lyceum stelt jaarlijks voor 1 oktober het examenreglement vast, zoals geregeld in het eindexamenbesluit VO.
2.
Onder het bevoegd gezag wordt verstaan de rector/bestuurder van de Stichting Scholengemeenschap Kennemer Lyceum te Overveen.
3.
Het schoolexamen en het centraal examen geschieden volgens de bepalingen van het Eindexamenbesluit VO, zoals dit ten tijde van het examen zal luiden.
4.
In geval van botsing tussen dit reglement en het Eindexamenbesluit VO prevaleert het laatstgenoemde besluit.
5.
De examensecretaris draagt zorg voor de kwaliteit en de zorgvuldigheid van de administratieve organisatie, de contacten met de inspectie, de informatie-uitwisseling tussen examinatoren en de administratie en de coördinatie van de informatie naar leerlingen. Ook signaleert de examensecretaris onvolkomenheden en fouten bij de formele aspecten van het examen en legt deze voor aan de verantwoordelijke persoon.
6.
De examencommissie is belast met de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering. De taken en bevoegdheden van de examencommissie worden vastgelegd in het reglement Examencommissie Kennemer Lyceum.
De examencommissie is in eerste aanleg belast met alle verzoeken en bezwaren rondom het (school)examen.
7.
De examencommissie bestaat uit vijf leden waaronder de examensecretarissen, de afdelingsleiders bovenbouw havo en vwo en docenten en kan in wisselende samenstelling met tenminste drie leden van de examencommissie besluiten nemen over verzoeken en bezwaren. De rector/bestuurder, leden van de medezeggenschapsraad, leerlingen en hun vertegenwoordigers kunnen geen zitting nemen in de examencommissie.
8.
In alle gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet beslist examencommissie.

Artikel 2: Indeling eindexamen en profielwerkstuk

1.
Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide.
2.
Het schoolexamen omvat ook een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, met een presentatie, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het profielwerkstuk heeft een studielast van 80 uur.
3.
Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft voor het vwo een omvang van 400 uur of meer, voor de havo 320 uur of meer.

Artikel 3: Onregelmatigheden

1.
Met onregelmatigheden worden bijvoorbeeld bedoeld het niet op regelmatige wijze afnemen van het (school)examen of gedragingen van de kandidaat die niet volgens de regels zijn. Denk hierbij aan het gebruiken of bij zich hebben van een spiekbrieftje, zonder geldige reden afwezig zijn bij een (school)examen), praten tijdens de toets, het presenteren van andermans werk als eigen werk (plagiaat).
Het spreekt voor zich dat ieder onderdeel van het examen eigen werk van de leerling is. Voor zover het is toegestaan om het werk van derden als bron te gebruiken, bijvoorbeeld bij een praktische opdracht of het profielwerkstuk, gebeurt dit steeds in overeenstemming met de regels voor het opnemen van citaten en bronvermeldingen in wetenschappelijke publicaties.
- 2.

Als er vermoeden is van of vastgesteld is dat een kandidaat zich schuldig heeft gemaakt aan onregelmatigheden of fraude dan stelt de surveillant/examinator/afdelingsleider de examencommissie op de hoogte. Zij hoort de betrokkenen en neemt een besluit waarvan betrokkenen schriftelijk op de hoogte worden gesteld.

3.

Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op vrijstelling aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de rector maatregelen nemen.

4.

De maatregelen, bedoeld in het derde lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:

1. het toekennen van het cijfer 1,0 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
2. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
3. het ongeldig verklaren van één of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
4. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.

5.

Het besluit waarbij een in het derde lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt tegelijkertijd, in geval dit enig deel van het eindexamen betreft, in afschrift toegezonden aan de Inspectie en, als de kandidaat minderjarig is, aan de wettelijke vertegenwoordigers van de kandidaat.

6.

De kandidaat kan tegen een beslissing van de rector in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school ingestelde commissie voor bezwaar en beroepschriften.

7.

In overeenstemming met artikel 30a van de Wet op het voortgezet onderwijs wordt het beroep binnen vijf dagen nadat de beslissing aan de kandidaat is bekendgemaakt, schriftelijk ingesteld bij de commissie van beroep. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepsschrift, tenzij zij deze termijn gemotiveerd heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het vierde lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de rector en aan de inspectie.

8.

Een kandidaat die zich tijdens het schoolexamen aan enige onrechtmatigheid schuldig heeft gemaakt verliest daarmee automatisch het recht om het werk waar de onregelmatigheid heeft plaatsgevonden te herkansen. Ook hier is artikel 3.6 van deze regeling van toepassing.

Artikel 4: Procedure bezwaar en beroep

1.

Elke kandidaat die bij de organisatie van het (school)examen door het Kennemer Lyceum, of door een beslissing van examiner rechtstreeks in zijn of haar belang is getroffen of enige maatregel of handeling in strijd acht met het examenreglement kan bezwaar maken bij de examencommissie (examencommissie@kennemerlyceum.nl). De examencommissie beoordeelt het bezwaar na de betrokkenen te hebben gehoord. Zij stelt betrokkenen in elk geval schriftelijk op de hoogte van haar besluit.

2.

Beslissingen over de beoordeling van het schoolexamen worden door de examencommissie hoogstens procedureel behandeld, en worden in beginsel door de kandidaat met de betrokken examiner besproken. Pas wanneer zij er samen niet uitkomen kan de kandidaat bezwaar maken bij de examencommissie.

3.

Tegen besluiten van de examencommissie kan beroep worden aangetekend bij de Commissie van bezwaar en beroep. Bij besluiten die gaan over de beoordeling van het schoolexamen of herkansingen kan geen beroep worden ingesteld tegen het inhoudelijke besluit. De Commissie kan enkel nagaan of het besluit procedureel juist is genomen.

4.

Beroepsschriften in het kader van het Eindexamenbesluit moeten schriftelijk worden ingediend binnen vijf werkdagen na de dag, waarop het besluit bekend is gemaakt.

5.

Het beroepsschrift wordt ondertekend door de indiener en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het beroep zich richt;
- de gronden van het beroep.
- bij voorkeur wordt ook een afschrift van het besluit waartegen het beroep is ingesteld bijgevoegd.

6.

De commissie van bezwaar en beroepsschriften bestaat uit drie leden: twee leden van het bestuur en een door het bestuur aan te wijzen lid van de schoolleiding, niet zijnde de rector en niet zijnde een bij de kwestie betrokken conrector of afdelingsleider.

7.

Het beroepsschrift moet worden ingezonden naar:

Stichting Kennemer Lyceum t.a.v. de voorzitter van de commissie van bezwaar en beroepsschriften
Adriaan Stoopplein 7, 2051 KA Overveen of via info@kennemerlyceum.nl.

Artikel 5: Afwijkende wijze van examineren

1.

De rector kan toestaan dat een kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van de kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. De rector doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de Inspectie.

2.

De rector kan een afwijkende wijze van examineren toestaan wanneer bij de kandidaat sprake is van:

- een lichamelijke of geestelijke handicap;
- onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal doordat de kandidaat met inbegrip van het schooljaar waarin de kandidaat eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. In dit geval geldt het alleen voor de vakken Nederlandse taal (en literatuur) en enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
- dyslexie of daaraan gelijkgestelde situaties waardoor de examencondities aangepast worden op grond van een rapport van een deskundige, (zie artikel 55 lid 1 van het Eindexamenbesluit VO) waarin is aangegeven welke maatregelen nodig zijn.

3.

Afhankelijk van de mate, de ernst en de reden om af te wijken van de wijze waarop het (school)examen wordt afgenomen komen bijvoorbeeld de volgende maatregelen voor:

- verlenging van de examentijd;
- auditieve ondersteuning;
- ICT-ondersteuning.

4.

Toegekende aanpassingen in de wijze van examineren betreffen zowel het schoolexamen als het centraal examen.

5.

Kandidaten die gebruik willen maken van extra voorzieningen of hun ouders/verzorgers moeten vóór 15 september van het jaar waarin de kandidaat eindexamen doet schriftelijk bij de examensecretaris aangeven of en van welke faciliteiten zij gebruik willen maken.

HOOFDSTUK 2: REGELING VAN HET EXAMEN

Artikel 6: Schoolexamen en examendossier

1.

Het schoolexamen strekt zich uit over één of meer examentoetsen in de bovenbouw. Deelname aan de geplande toetsen is verplicht.

2.

De kandidaten ontvangen vóór 1 oktober van het betreffende examenjaar het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) waarin vermeld staat:

- de periodes waarin toetsen worden afgenomen;
- voor ieder eindexamenvak de stof waarop het schoolexamen betrekking heeft;
- welke toetsen zorgen voor de afsluiting van welke onderdelen van de examenstof, waarbij onderscheiden wordt welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van de verplichte se-examenstof, de ce-examenstof die naar keuze van de school ook in het schoolexamen wordt getoetst, en eventueel de afsluiting van schooleigen examenstof;
- de wijze waarop de toetsen zullen worden afgenomen;
- het gewicht van de cijfers per toets (coëfficiënt);
- de tijdsduur van de toets.

3.

Het schoolexamen wordt vóór de aanvang van het centraal schriftelijk examen afgesloten. Alle cijfers worden voor aanvang van het centraal examen bekend gemaakt.

4.

De school houdt een examendossier bij waarin cijfers van de kandidaat geregistreerd worden. Het gemaakte werk (schoolexamens) mag worden teruggegeven aan de kandidaat. Als een kandidaat het werk na teruggave mee heeft genomen, kan geen bezwaar meer worden aangetekend.

5.

Voor de start van het eerste tijdvak centraal examen ontvangt de kandidaat een overzicht van behaalde resultaten en beoordelingen van alle onderdelen van het examendossier, de eindcijfers van het schoolexamen, getekend door de directeur en de examensecretaris. De kandidaat tekent voor ontvangst van dit cijferoverzicht.

Artikel 7: Schriftelijke en digitale schoolexamens

1.

De examinerator stelt de opgaven voor de examentoetsen vast na overleg met een vakcollega.

2.

Normering en correctie van het gemaakte werk dienen in geval van twee examineratoren in hetzelfde vak in onderling overleg te geschieden.

3.

Het cijfer voor een examentoets wordt vastgesteld door de examinerator.

4.

Het werk wordt door de examinerator aan de leerlingen ter inzage gegeven en met hen besproken. Het recht op inzage van de toets vervalt bij onwettige afwezigheid of het niet gebruik maken van het geboden inzagemoment.

5.

De examinerator voert vóór de in het jaarprogramma vermelde data, of bij tussentijdse toetsen na hoogstens 10 werkdagen, de cijfers in in het cijferadministratiesysteem.

Artikel 8: Mondelinge schoolexamens

1.

De mondelinge toetsen worden afgenomen door de examinerator.

2.

Van de mondelinge toets wordt een protocol gemaakt met behulp van een memorecorder. Deze gegevens worden nadat de examenkandidaten hebben getekend voor hun schoolexamencijfers vernietigd. Wanneer een examinerator gebruik maakt van een eigen memorecorder, draagt de examinerator er zorg voor dat deze gegevens versleuteld bewaard worden.

3.

De rector kan besluiten dat wordt afgeweken van artikel 8.2, in die zin dat de mondelinge toets wordt afgenomen in aanwezigheid van een bijzitter. De bijzitter houdt een schriftelijk protocol bij.

4.

Het cijfer van de mondelinge toets wordt vastgesteld door de examinerator (indien van toepassing in overleg met de bijzitter).

5.

De examinerator deelt het cijfer pas mee aan de kandidaat na afloop van de examentoetsperiode.

6.

De examinerator voert daarna binnen de daartoe gestelde termijn de cijfers in het cijferadministratiesysteem in.

Artikel 9: Andere vormen van schoolexamens

1.

Naast de in voorgaande artikelen genoemde vormen zijn ook andere afnamevormen mogelijk, waaronder:

- praktische opdracht;
- profielwerkstuk;
- handelingsdelen.

2.

Op de in 9.1 genoemde vormen dienen de in voorgaande artikelen gegeven regels naar analogie te worden toegepast.

3.

Het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht of een handelingsdeel kan worden beschouwd als een onregelmatigheid. De standaardsanctie is de aftrek van 1 punt van het eindcijfer per te laat ingeleverde werkdag.

Artikel 10: Beoordeling schoolexamen en berekening eindcijfers

1.

Als cijfers voor schriftelijke toetsen, praktische opdrachten en het profielwerkstuk gebruikt de examinerator de cijfers uit de schaal 1-10 met de daar tussen liggende cijfers met één decimaal.

2.

De beoordeling wordt aan de kandidaat toegelicht door de examinerator. Er is geen beroep mogelijk tegen de normering en/of becijfering van mondelingen, schriftelijke schoolexamens, praktische opdrachten en het profielwerkstuk. In voorkomende gevallen toetst de examencommissie enkel of een cijfer volgens de juiste procedure tot stand is gekomen.

3.

Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de beoordelingen die voor de schoolexamens aan de kandidaat zijn gegeven, afgerond op één decimaal.

4.

Bij het bepalen van het eindcijfer voor het schoolexamen wordt afgerond op één decimaal nauwkeurig. Is het tweede cijfer achter de komma een 5 of hoger, dan wordt het eerste cijfer achter de komma afgerond naar boven. Is de tweede decimaal lager dan 5, dan wordt afgerond naar beneden. Dus: 7,49 wordt afgerond op 7,5. Een 7,45 wordt afgerond op 7,5 en een 7,44 wordt afgerond op een 7,4.

5.

Bij het bepalen van het gemiddelde eindcijfer van schoolexamen én centraal schriftelijk examen wordt bij afronding gekeken naar de eerste decimaal. Is de decimaal een 5 of hoger, dan wordt afgerond naar boven. Is de eerste decimaal lager dan een 5, dan wordt afgerond naar beneden. Dus: 7,50 wordt afgerond op 8 en een 7,49 wordt afgerond op een 7.

6.

Afrondingsregeling voor vakken met uitsluitend een schoolexamen: als een vak uitsluitend met een schoolexamen wordt afgesloten (dus geen CE) wordt eerst afgerond op 1 decimaal en daarna op geheel getal (een 7,49 wordt een 7,5 en dat wordt dus een 8). Voor het combinatiecijfer geldt dat de cijfers eerst voor alle afzonderlijke vakken op bovengenoemde wijze berekend worden. Vervolgens wordt het combinatiecijfer berekend door het gemiddelde van deze cijfers opnieuw af te ronden op een geheel getal.

7.

Voor het vak LO moet de kwalificatie “voldoende” of “goed” worden behaald.

Artikel 11: Ziekte of afwezigheid bij/tijdens schoolexamens

1.

In geval van ziekte dient de afdelingsleider van de bovenbouw of de examensecretaris door de ouders/verzorgers of door de meerderjarige examenkandidaat voor aanvang van de betreffende toets mondeling te zijn ingelicht. Wanneer deze niet bereikbaar zijn volstaat een afmelding bij de conciërges of bij de receptie. In dat geval zal dezelfde dag nog contact opgenomen worden door de afdelingsleider. De rector is gerechtigd in alle gevallen van ziekmelding een medische beoordeling te laten geschieden door een onafhankelijke arts. Als naar het oordeel van de door de rector geraadpleegde arts geen medische gronden voor het verzuim aanwezig blijken te zijn, is artikel 3 van dit reglement van toepassing.

2.

Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling aan de rector, is verhinderd bij één of meer toetsen van het schoolexamen aanwezig te zijn, wordt op een nader door de rector te bepalen tijdstip de gelegenheid gegeven het schoolexamen te voltooien.

3.

Van ieder geval van verhindering dient de afdelingsleider van de bovenbouw of de examensecretaris door de ouders, voogden of verzorgers (of bij een meerderjarige kandidaat door de kandidaat zelf) minimaal 24 uur voor aanvang van de betreffende toets schriftelijk te zijn ingelicht.

4.

De start van enige toets van het mondeling of schriftelijk schoolexamen houdt in dat het werk beschouwd wordt als gemaakt. Dat wil zeggen als een kandidaat op enig moment na aanvang van de toets ziek wordt en na een eventuele korte pauze van maximaal vijftien minuten niet verder kan gaan met de toets, er een cijfer wordt toegekend.

5.

Als een leerling door ziekte of andere omstandigheden niet aanwezig is geweest tijdens een mondelinge of schriftelijke toets van het schoolexamen wordt deze toets op het inhaalmoment gemaakt.

Artikel 12: Te laat komen bij schoolexamens

1.

In het examenjaar melden telatkomers zich bij de afdelingsleider bovenbouw of bij de secretaris van het eindexamen. Deze bepaalt vervolgens of de leerling nog kan worden toegelaten tot de betreffende toets (dit kan tot maximaal 30 minuten na aanvang van de toets). Alleen de afdelingsleider bovenbouw of de examensecretaris kunnen leerlingen na aanvang van de toets nog toegang tot het lokaal of de zaal verschaffen.

2.

Bij schoolexamens in voorexamenklassen geldt dat leerlingen tot vijftien minuten na aanvang van de toets nog kunnen starten.

3.

Voor een leerling die te laat is, geldt dezelfde eindtijd als voor de overige leerlingen.

4.

Een leerling die langer dan de in lid 1 en 2 genoemde tijd na aanvang van de toets te laat is, wordt niet meer toegelaten tot de toets en kan wanneer de kandidaat hierdoor onwettig afwezig is voor deze gemiste toets het cijfer "1,0" toegekend krijgen van de rector conform artikel 3 van dit reglement.

5.

Bij luistertoetsen is het niet mogelijk om kandidaten na aanvang nog toegang te verlenen tot het examen, slechts bij de overgang tussen het audio- en videodeel kan een kandidaat worden toegelaten.

6.

Bij mondelinge examens gaat te laat komen van de afnametijd van het mondeling af. Het kan zijn dat de kandidaat hierdoor maar beperkter bevraagd kan worden en hierdoor een minder goed cijfer kan behalen.

Artikel 13: Herkansingen schoolexamen

1.

In niet-examenklassen vinden geen herkansingen plaats met uitzondering van het vak maatschappijleer dat in klas 4 wordt afgerond en in datzelfde jaar herkanst mag worden.

2.

Na SE-periode 3 vinden de herkansingen plaats. De kandidaat mag twee herkansingen afleggen, tenzij er sprake is van ongeoorloofd verzuim zoals in artikel 8 van dit artikel staat aangegeven. De twee herkansingen mogen geen betrekking hebben op hetzelfde vak en ook niet uit dezelfde examenperiode zijn.

3.

Praktische opdrachten, mondelinge examentoetsen, het profielwerkstuk en handelingsdelen zijn uitgesloten van herkansing. Het literatuurmondeling van 6vwo Nederlands is wél herkansbaar. In de vak-PTA's staat per periode aangegeven of de betreffende toets herkansbaar is.

4.

Indien een kandidaat herkanst, telt het hoogste cijfer.

5.

Vóór het daartoe aangegeven uiterlijke tijdstip meldt de kandidaat met het herkansingsformulier aan de examensecretaris welk vak de kandidaat wenst te herkansen. Het recht op herkansen vervalt na de uiterste aanmelddatum.

6.

Behalve genoemde herkansingsmogelijkheden mag de kandidaat voor één vak, niet zijnde maatschappijleer, herkansen dat met een schoolexamen wordt afgerond. De herkansing van dit schoolexamen gaat over de hele stof, vervangt alle herkansbare schoolexamencijfers en vindt plaats na SE3.

7.

Het recht op herkansing vervalt bij afwezigheid tijdens de herkansing, ook in geval van ziekte.

8.

Een kandidaat die één of meerdere lessen verzuimt en nalaat hiervoor binnen één week na het verzuim een, ter beoordeling aan de betrokken afdelingsleider, geldige reden te laten verschaffen door ouders/verzorgers, mag de toets van het vak waarvoor een les is verzuimd uit de betreffende periode niet herkansen. Het vervallen van de herkansing komt bovenop de reguliere sanctie voor absentie.

9.

Wanneer een kandidaat gebruik maakt van een herkansing, moet de gehele dag vrij worden gehouden en kunnen er dus geen andere zaken voor die dag gepland worden door de kandidaat (bijvoorbeeld een rijexamen).

10.

De verlening van herkansing van een schoolexamen anders dan in artikel 13 genoemd staat ter beoordeling van de examencommissie, zo nodig worden de betrokkenen eerst door de examencommissie gehoord.

Artikel 14: Centraal examen

1.

Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan, uitgezonderd mededeling van door het College voor Toetsen en Examens, bedoeld in artikel 40 van het Eindexamenbesluit VO, vastgestelde errata.

2.

De rector draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.

3.

Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de rector samen met het gemaakte examenwerk.

4.

De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.

5.

Bij ministeriële regeling kan ten aanzien van een of meer zittingen worden bepaald dat de kandidaten de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken inleveren bij één van degenen die toezicht houden. Bij die regeling wordt bepaald wanneer de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in de eerste volzin, aan de kandidaten worden teruggegeven.

6.

Centraal examenwerk blijft zes maanden op school bewaard.

7.

Inzage van het centraal examenwerk geschiedt volgens de inzageprocedure centrale examens die staat gepubliceerd op de site van het Kennemer Lyceum.

Artikel 15: Ziekte of afwezigheid bij centraal examen

1.

Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling aan de rector, is verhinderd bij één of meer toetsen in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, wordt in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het

centraal examen voor ten hoogste twee toetsen per dag alsnog te voltooien. De kandidaat houdt, ook in het geval van ziekte, recht op een herkansing voor het centraal examen.

2.

Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt de kandidaat in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor toetsen en examens het eindexamen te voltooien.

3.

De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de rector aan bij het College voor toetsen en examens. In dat geval deelt de rector aan het College voor toetsen en examens mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 45 van het Eindexamenbesluit VO, eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.

Artikel 16: Te laat komen bij Centrale examens

1.

Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.

2.

Voor een kandidaat die te laat is, geldt dezelfde eindtijd als voor kandidaten die op de reguliere tijd zijn gestart.

3.

Een leerling die langer dan de in lid 1 genoemde tijd na aanvang van het examen te laat is, wordt niet meer toegelaten tot het examen en kan wanneer de kandidaat hierdoor zonder geldige reden afwezig is voor dit centrale examen een maatregel opgelegd krijgen van de rector conform artikel 3 van dit reglement.

Artikel 17: Herkansing centraal examen

1.

Elke kandidaat heeft recht op herkansing van het centraal schriftelijk examen van één vak. Hierbij geldt het hoogste cijfer. Het cijfer voor het schoolexamen blijft staan.

2.

Na eventueel advies van de examenvergadering geeft de kandidaat die wil herkansen uiterlijk de dag na de examenuitslag aan welk vak dit betreft via het herkansingsformulier.

3.

Een kandidaat die op de herkansingsdagen aan de zittingen deelneemt in verband met ziekte of geldige verhindering op basis van artikel 16, mag tevens van het recht op herkansing in één vak gebruik maken, en kan zo op de dag van herkansingen het examen voltooien, mits het rooster van het tweede tijdvak dit toestaat.

4.

Drie groepen kandidaten kunnen deelnemen aan het zogenaamde derde tijdvak (de staatsexamens). Deze vinden eind augustus/begin september plaats. Het betreft kandidaten die:

- na het tweede tijdvak één of meer zittingen hebben gemist of
- op de dag van de herkansing het eerste tijdvak van het centraal examen hebben afgerond, en nog geen gebruik hebben gemaakt van hun recht op herkansing of
- op de dag van de herkansing om een geldige reden verhinderd zijn gebruik te maken van hun recht op herkansing of van hun mogelijkheid tot uitgesteld examen.

5.

Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor toetsen en examens het resultaat mede aan de rector.

Artikel 18: Praktische regels rond het schoolexamen en het centraal eindexamen

1.

Examenkandidaten die een toets afleggen, moeten ruim voor aanvang van de toets in de zaal of het lokaal aanwezig zijn. Voor toetsen in het examenjaar betekent dit dertig minuten voor aanvang van de toets. Bij schoolexamens in lokalen volstaat 15 minuten. Kandidaten die niet ruim genoeg van te voren aanwezig zijn worden pas na de start van het SE toegelaten om de rust bij het uitdelen en opstarten te bewaren. Voor kandidaten die pas na de starttijd van een toets arriveren gelden de regels uit artikel 12.

2.

In de examenzaal mogen geen tassen, jassen, etuis, mobieltjes en dergelijke worden meegenomen.

3.

Elke examenkandidaat krijgt een examennummer toegewezen. De kandidaat zit in de examenzaal bij dit nummer en schrijft het examennummer op elk blad van het examenpapier.

4.

Kandidaten krijgen aan het begin van de zitting antwoordbladen en eventueel kladpapier. Op elk antwoordblad vermeldt de kandidaat naast het toegewezen examennummer ook de vakdocent.

Kandidaten die meer dan één antwoordblad gebruiken dragen er zorg voor dat op elk antwoordblad het volgnummer en het totaal aantal antwoordbladen staat aangegeven (bijvoorbeeld 1/3, 2/3, 3/3).

5.

Het einde van een zitting wordt kort tevoren aangekondigd. Op het gestelde tijdstip halen de surveillanten het werk op. Er mag dan niet meer geschreven worden. Iedereen blijft rustig zitten tot de surveillant meedeelt dat allen kunnen vertrekken. Het kladpapier (indien uitgedeeld) hoeft niet te worden ingeleverd.

6.

De kandidaat ziet erop toe dat de surveillant alle antwoordbladen in ontvangst neemt. De surveillant controleert en registreert na het innemen het aantal antwoordbladen en vermeld afwijkingen op het proces verbaal.

7.

Gedurende het eerste klokuur van een (school)examen mogen geen leerlingen vertrekken. Daarna mogen ieder kwartier volgens de klok in de examenzaal, leerlingen die voor het einde van een zitting klaar zijn, vertrekken nadat de surveillant hun werk in ontvangst heeft genomen.

8.

Voor het einde van de zitting mogen geen examenopgaven of kladpapier mee de zaal uit worden genomen. Schoolexamenopgaven mogen in geen geval worden meegenomen uit de examenzaal.

9.

Bij toetsen die langer duren dan 60 minuten is toiletbezoek tijdens de zitting mogelijk.

10.

Kandidaten doen bij het betreden van de gymzaal blauwe hoesjes om hun schoenen of sokken. De blauwe hoesjes zijn bij de gymzaal aanwezig. Kandidaten die sloffen dragen hoeven geen blauwe hoesjes te dragen.

Artikel 19: Hulpmiddelen centrale examens

1.

Bij alle vakken is het zogeheten basispakket toegestaan, bestaande uit:

- Schrijfmateriaal
- Tekenpotlood
- Blauw en rood kleurpotlood
- Liniaal met millimeterverdeling
- Passer
- Geometrische driehoek
- Vlakgum
- Rekenmachine voor basisbewerkingen (dus geen grafische rekenmachine).

2.

Naast het basispakket kan de kandidaat enkele hulpmiddelen meenemen die niet genoemd zijn, die op geen enkele wijze een relatie hebben met de exameneisen maar die wel functioneel (kunnen) zijn, zoals een nietmachine, puntenslijper, een markeerstift of een leesliniaal (loep). Andere dan hier of in het vak-PTA genoemde hulpmiddelen die een relatie kunnen hebben met exameneisen zijn niet toegestaan.

3.

Schrijven met potlood is niet toegestaan (tenzij het gebruik ervan bij een opgave expliciet vermeld wordt). Tekenen met potlood (grafieken e.d.) is wel toegestaan.

4.

Het gebruik van correctievloeistof of -roller is niet toegestaan.

5.

Bij alle schriftelijke centrale examens is een woordenboek Nederlands toegestaan.

6.

Bij Grieks is het woordenboek van Ch. Hupperts toegestaan inclusief het hierin opgenomen grammatica-overzicht en de eventuele alfabetische werkwoordenlijst. Bij Latijn is het woordenboek Latijn-Nederlands van H. Pinkster toegestaan inclusief het daarin opgenomen grammaticaoverzicht. Ook toegestaan is

een ander Grieks of Latijns woordenboek met de, als los boekje uitgegeven, grammatica-overzichten van Hupperts (Grieks) of Pinkster (Latijn). Niet toegestaan is een woordenboek dat specifiek is toegesneden op een auteur aan wiens werk de vertaalopgave ontleend is.

7.

Bij het centraal examen Duits, Engels, Frans is een woordenboek naar en van de doeltaal toegestaan. Bij Engels is ook een woordenboek Engels-Engels toegestaan.

8.

Bij het centraal examen Wiskunde A, B, C is het gebruik van de grafische rekenmachine toegestaan en het gebruik van roosterpapier in cm^2 . De grafische rekenmachine moet bij deze vakken in de examenstand staan. De examenleerling mag slechts over één rekenmachine beschikken en dus niet ook een rekenmachine voor basisbewerkingen meenemen.

Alleen de volgende grafische rekenmachines zijn toegestaan: Casio fx-9860GII(SD) met reset/examenstand, Casio fx-CG50, Hewlett Packard Prime, TI-84 Plus CE-T, TI-Nspire CX (alleen de versie zonder CAS), TI-Nspire CX II-T (zowel versie met als zonder CAS) en de grafische rekenmachine van NumWorks. In machines met een SD-slot mag tijdens het CE geen SD-kaart zitten. Oudere types, ook die eerder wel waren toegestaan, zijn niet meer toegestaan.

9.

Bij het centraal examen biologie, natuurkunde, scheikunde mag er gebruik gemaakt worden van een Binas 6^e editie. Het is toegestaan fouten in de Binas op basis van de errata van de Noordhoff website te verbeteren. Andere wijzigingen of het aanbrengen van (al dan niet beschreven) plakkertjes zijn niet toegestaan.

10.

Bij het centraal examen aardrijkskunde is het gebruik van een atlas niet langer toegestaan.

11

Het kan zijn dat enkele van de hier genoemde hulpmiddelen bij schoolexamens niet worden toegestaan. Informatie hierover staat in het PTA per vak.

12.

Voor een volledige toelichting per hulpmiddel wordt verwezen naar Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens voortgezet onderwijs op www.examenblad.nl

13.

Geen enkel hulpmiddel mag worden uitgeleend aan een medekandidaat.

14.

Bij het SE/CE is het toegestaan eten en of drinken mee te nemen zolang het eten/drinken geen overlast (met name geluid) kan veroorzaken bij andere kandidaten.

Artikel 20: Gespreid examen

1.

In geval van langdurige ziekte in het examenjaar of van andere van de wil de kandidaat onafhankelijke bijzondere omstandigheid waardoor de kandidaat niet in staat is om het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken in het laatste leerjaar te volgen, kan de rector het de leerling toestaan gespreid examen te doen. De rector overlegt hiervoor met de Inspectie.

2.

Bij gespreid examen heeft de kandidaat in beide jaren recht op een herkansing voor het schoolexamen en in beide jaren recht op een herkansing bij het centraal examen. De twee herkansingen voor het centraal examen kunnen niet beide tegelijk worden gebruikt in één van de afzonderlijke schooljaren van het gespreid examen.

3.

Om in aanmerking te komen voor een gespreid examen moet een leerling of ouders/verzorgers contract opnemen met de afdelingsleider.

Artikel 21: Vervroegd examen

1.

Het is voor leerlingen in voorexamenklassen mogelijk om vroegtijdig een deel van het examen af te leggen (artikel 37a Eindexamenbesluit VO).

2.

Leerlingen die in klas 3 of 4 havo zitten of in klas 4 of 5 vwo komen in aanmerking voor het doen van vervroegd examen.

3.

Vervroegd examen mag in alle vakken behalve één, anders is sprake van een klas overslaan.

4.

Om leerlingen die vervroegd examen willen doen een goede kans op succes te geven komen leerlingen in het voorexamenjaar in aanmerking voor vervroegd examen wanneer ze in het jaar voorafgaand aan het voorexamenjaar tenminste een onafgeronde 8,0 hebben behaald voor het desbetreffende vak. Leerlingen die instromen uit 5 havo komen met een 7,2 in aanmerking voor vervroegd examen conform de instroomregeling 6 vwo. Leerlingen die doubleren in het voorexamenjaar en in aanmerking willen komen voor het doen van vervroegd examen moeten voor dat vak tenminste een onafgeronde 6,0 hebben behaald. Leerlingen die in het voor-voorexamenjaar in aanmerking willen komen voor het vervroegd examen maken maakwerkafspraken met de betrokken afdelingsleider.

5.

In de week voor aanvang van het schooljaar wordt het aantal beschikbare plekken in een examenklas voor leerlingen die vervroegd examen willen doen vastgesteld. Een examenklas wordt voor vervroegd examen bij 28 leerlingen als vol beschouwd.

6.

In de eerste week van het schooljaar kunnen leerlingen bij de afdelingsleider opgeven in aanmerking te willen komen voor het doen van vervroegd examen. De leerlingen worden bij beschikbaarheid van ruimte in de examenklassen geplaatst in die klassen. De lessen worden niet ingeroosterd in het rooster en er worden maatwerkafspraken gemaakt over het volgen van de uren. Zo nodig kan door de afdelingsleider vrijstelling verleend worden voor het volgen van lessen in het eigen leerjaar om de examenlessen bij te wonen.

7.

Wanneer er meer leerlingen zijn die vervroegd examen willen doen dan er beschikbare plekken zijn voor een vak, heeft de leerling met het hoogste onafgeronde cijfer in het voor-voorexamenjaar voorrang. Bij vergelijking tussen twee gedoubleerde leerlingen wordt gekeken naar het cijfer wat het afgelopen jaar is behaald voor dat vak en niet naar het cijfer in het voor-voorexamenjaar. Bij gelijke cijfers bepaalt het lot.

8.

Leerlingen die vervroegd examen doen volgen in principe het PTA zoals dit voor dit vak geldt. Zo nodig wordt een PTA op maat gemaakt voor het betreffende vak.

9.

Wanneer tijdens een schoolexamen voor het vak waarin vervroegd examen wordt gedaan ook een toets voor een ander vak plaatsvindt, heeft de toets van het vervroegd examen voorrang. De toets van het andere vak vindt plaats op het inhaalmoment.

10.

De leerling die vervroegd examen doet mag deelnemen aan de herkansing van het vak in het jaar dat vervroegd examen wordt gedaan tenzij er sprake is van ongeoorloofd verzuim zoals in lid 7 van artikel

13 staat aangegeven. Wanneer een leerling die vervroegd examen doet gebruikt maakt van de herkansing voor het schoolexamen, houdt de leerling het jaar erop onverkort het recht op een herkansing voor de vakken waar de leerling dat jaar examen in doet.

11.

Een leerling die vervroegd examen doet kan tot een week voor het centraal eindexamen besluiten zich terug te trekken uit het examen. De in het examenjaar behaalde resultaten komen dan te vervallen.

12.

Wanneer het centraal examen eenmaal is afgelegd blijft het cijfer voor het vervroegde examen staan en wordt dit vermeld op het diploma, ook wanneer er een onvoldoende is behaald. Dit geldt uiteraard niet wanneer sprake is van een extra vak wat de leerling laat vallen.

13.

Een leerling die vervroegd examen aflegt heeft alsnog maar recht op één herkansing voor het centraal examen die ingezet mag worden in het jaar dat vervroegd examen wordt gedaan óf in het jaar dat de overige examens worden afgelegd. Het is ook toegestaan om pas in het tweede jaar te herkansen voor het vak wat in eerste instantie vervroegd is afgerond.

14.

Wanneer een leerling die vervroegd examen doet doubleert in het voorexamenjaar vervallen ook de behaalde resultaten voor het vak waarin examen is afgelegd. Wanneer een leerling die vervroegd examen doet in het voorvoorexamenjaar en doubleert in het voorexamenjaar blijft het resultaat wel staan omdat het niet redelijk is te verlangen dat een leerling opnieuw examen doet in een vak dat al een jaar niet meer is gevolgd

15.

Bij de overgang wordt het cijfer dat is behaald voor het vervroegd examen gebruikt om vast te stellen of iemand bevorderbaar is naar het examenjaar en niet het eerder behaalde cijfer op basis waarvan aan het vervroegd examen mag worden deelgenomen. Uitzondering hierop is wanneer leerling zich voorafgaand aan het centraal examen terugtrekt uit het vervroegd examen.

16.

Lichamelijke opvoeding kan niet vervroegd worden afgesloten. Uitzondering hierop zijn leerlingen die doubleren in het voor-examenjaar en in tenminste één ander vak vervroegd examen doen.

Artikel 22: Examen op vwo-niveau voor havisten

1.

Het is voor examenkandidaten in 5 havo mogelijk om vakken op vwo-niveau af te sluiten.

2.

Om in aanmerking te komen voor een examen op vwo-niveau moet een leerling of ouders/verzorgers contract opnemen met de afdelingsleider.

3.

Kandidaten die examen doen op hoger niveau kijken in het PTA van 6vwo.

4.

Het profielwerkstuk kan alleen op vwo-niveau worden afgesloten wanneer ook het vak waar het profielwerkstuk betrekking op heeft op vwo-niveau wordt afgesloten.

5.

Havo kandidaten die examen doen op vwo-niveau hebben het recht om terug te vallen op hun eigen niveau. Deze zogeheten terugvaloptie staat in de inleiding van het PTA van 6vwo bij de vakken waarin examen op vwo-niveau gefaciliteerd wordt.

6.

Kandidaten die doorstromen naar vwo worden vrijgesteld van de vakken die ze al eerder op vwo-niveau hebben afgerond ongeacht het behaalde cijfer. Het cijfer dat behaald is telt dan ook mee in de uitslagbepaling bij het opgaan voor het vwo-diploma. Een kandidaat mag ook opnieuw examen doen voor het vak dat al eerder op vwo-niveau is afgerond, de vrijstelling en de behaalde cijfers vervallen dan.

HOOFDSTUK 3: UITSLAG EN DIPLOMERING

Artikel 23: Eindcijfer eindexamen

1.

Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.

2.

Bij het bepalen van het gemiddelde eindcijfer van schoolexamen én centraal schriftelijk examen wordt bij afronding gekeken naar de eerste decimaal. Is de decimaal een 5 of hoger, dan wordt afgerond naar boven. Is de eerste decimaal lager dan een 5, dan wordt afgerond naar beneden. Dus: 7,50 wordt afgerond op 8 en een 7,49 wordt afgerond op een 7.

3.

Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

4.

Afrondingsregeling voor vakken met uitsluitend een schoolexamen: als een vak uitsluitend met een schoolexamen wordt afgesloten (dus geen CE) wordt eerst afgerond op 1 decimaal en daarna op geheel getal (een 7,49 wordt een 7,5 en dat wordt dus een 8). Voor het combinatiecijfer geldt dat de cijfers eerst voor alle afzonderlijke vakken op bovengenoemde wijze berekend worden. Vervolgens wordt het combinatiecijfer berekend door het gemiddelde van deze cijfers opnieuw af te ronden op een geheel getal.

5.

Voor alle vakken worden cijfers gegeven met uitzondering van LO.

6.

Tegenover behaalde onvoldoendes kunnen compensatiepunten staan die behaald zijn bij andere vakken. Er wordt geen verschil gemaakt tussen cijfers voor vakken uit het profieldeel en cijfers voor andere vakken. Eén van de meewegende cijfers is het combinatiecijfer: dit bestaat uit CKV, maatschappijleer en het profielwerkstuk. In het combinatiecijfer tellen onderdelen even zwaar en om te kunnen slagen mag het eindcijfer voor geen van de onderdelen lager dan 4 zijn.

7.

Een 7 voor een vak levert één compensatiepunt op; een 8 twee compensatiepunten; een 9 drie compensatiepunten en een 10 vier compensatiepunten.

Artikel 24: Vaststelling uitslag

1.

De rector en de examensecretaris stellen in geval van een eindexamen de uitslag vast. De uitslag luidt «geslaagd voor het eindexamen» of «afgewezen voor het eindexamen».

2.

Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de rector en de secretaris van het eindexamen één of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.

Artikel 25: Uitslag eindexamen

1.

De uitslag van het eindexamen is geregeld in artikel 50 van het Eindexamenbesluit VO. Deze wettekst is leidend maar eenvoudig geformuleerd komt deze wettelijke bepaling erop neer dat de kandidaat geslaagd is als:

- Het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde cijfers tenminste een 5,5 is **en**
- Er geen 4 en niet meer dan één 5 voor de vakken Nederlands, Engels, wiskunde is behaald **en**
- Voor LO een 'voldoende' of 'goed' is behaald **en**
- Geen van de onderdelen van het combinatiecijfer een eindcijfer lager dan een 4 heeft **en**
- Voor de eindcijfers geldt dat:
  - alle eindcijfers 6 of hoger zijn **of**
  - één 5 is behaald en alle andere eindcijfers 6 of hoger zijn **of**
  - één 4 is behaald of twee keer een 5 of één 4 en één 5 en voor de overige vakken 6 of hoger, waarbij het gemiddelde minstens een 6,0 is. Dat wil zeggen dat er compensatie is voor de behaalde onvoldoendes.

2.

Een kandidaat die geslaagd is voor het eindexamen krijgt het *judicium cum laude* toegekend wanneer het examen voldoet aan de volgende eisen:

- Tenminste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor de vakken in het gemeenschappelijk deel van het profiel, de profielvakken en het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld.
- En voor alle andere vakken die meetellen voor de uitslagbepaling tenminste het eindcijfer 6 voor havo en tenminste het eindcijfer 7 voor vwo.

HOOFDSTUK 4 OVERGANGSNORMEN VOOREXAMENKLASSEN

Artikel 26: Overgangsnormen voorexamenklassen

1.

De regels van de overgangsnormen sluiten aan bij de wettelijke slaag-zakregeling zoals deze is beschreven in artikel 25. Een leerling die met de in klas vier of vijf vwo behaalde cijfers geslaagd zou zijn, mag over naar het volgende leerjaar. Het cijfer voor het combinatievak telt hierbij, voor zover de onderdelen van het combinatiecijfer (ckv, maatschappijleer en het pws) volledig zijn afgerond, mee als één cijfer.

2.

Een leerling mag niet meer dan één keer doubleren in dezelfde klas. Ook doubleren in twee opeenvolgende klassen is niet toegestaan. De overgangsvergadering kan in uitzonderlijke gevallen afwijken van deze regel.

3.

Het is niet mogelijk leerlingen voorwaardelijk te bevorderen naar het eindexamenjaar.

Artikel 27: Overgangsvergaderingen

1.

Als een leerling voldoet aan de overgangsnormen dan wordt hij/zij bevorderd. Als een leerling niet voldoet aan de overgangsnormen wordt besproken wat er nodig is om het volgende schooljaar succesvol te zijn en of de leerling met doubleren in de eigen afdeling het best op zijn of haar plek is. De overgangsvergadering kan besluiten een leerling die niet aan de overgangsnormen voldoet (kruiselings) te bevorderen.

De afdelingsleider is verantwoordelijk voor de besluitvorming in de overgangsvergadering.

3.

Bij het staken van de stemmen geeft de afdelingsleider de doorslag.

4.

Tijdens de overgangsvergadering kan worden besloten dat een leerling wordt bevorderd naar het volgende leerjaar, maar dat deze leerling een of meerdere taken krijgt opgelegd. Indien besloten wordt dat een leerling met een of meerdere taken wordt bevorderd naar een volgend leerjaar, kan de leerling in de eerste en/of laatste week van de zomervakantie (de zogenaamde SLOOP-weken) naar school komen om aan de taak te werken. De taak moet op de eerste schooldag van het nieuwe jaar worden ingeleverd bij de docent die de taak heeft opgegeven. De beoordeling van de taak of taken moet zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee weken na de eerste schooldag van het nieuwe schooljaar, door de vakdocent voor wiens vak de leerling een taak heeft gemaakt, worden medegedeeld aan de leerling, diens ouders/verzorgers en de betreffende afdelingsleider. Als de taak naar het oordeel van de vakdocent onvoldoende is gemaakt, zal de leerling in het nieuwe schooljaar na schooltijd aan de stof van het betreffende vak moeten werken om zo voor een goede basiskennis voor dat vak te zorgen.

Artikel 28: Revisie

1.

Bij de revisie gaat het om het opnieuw in bespreking brengen van leerlingen over wie er nieuwe informatie is die redelijkerwijs niet eerder bekend had kunnen zijn; idem indien er procedurele fouten zijn gemaakt in de overgangsvergadering.

2.

Ouders, verzorgers en meerderjarige leerlingen kunnen om revisie vragen van een door de overgangsvergadering genomen beslissing. Dit verzoek wordt binnen drie werkdagen nadat ouders en/of meerderjarige leerlingen zijn ingelicht, schriftelijk ingediend bij de betreffende afdelingsleider. Deze bespreekt de kwestie in de schoolleiding, die de argumenten voor revisie weegt. Het revisieverzoek wordt behandeld door de rector. De rector beoordeelt of het schriftelijke bezwaar informatie bevat die niet voldoende is meegenomen in de besluitvorming van de overgangsvergadering of dat er procedurele fouten zijn gemaakt.

Dan zijn er vervolgens twee opties:

- als het verzoek wordt toegewezen, wordt de leerling ingebracht in de revisievergadering. Aan de revisievergadering nemen de docenten deel die ook aan de overgangsvergadering hebben deelgenomen;
- als er naar mening van de rector een herhaling is van argumenten die ook in de overgangsvergadering aan de orde zijn geweest of de procedure is correct geweest, wordt het bezwaar niet ontvankelijk verklaard.

De rector neemt uiteindelijk een beslissing na betrokkenen te hebben gehoord.

3.

De rector informeert ouders/verzorgers en de leerling als deze achttien jaar of ouder is schriftelijk over de uitslag.

4.

Ouders, verzorgers en meerderjarige leerlingen kunnen beroep aantekenen tegen de in revisie genomen beslissing bij de commissie voor de bezwaar- en beroepschriften.

HOOFDSTUK 5: OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 29: Cijferlijsten

Aan een afgewezen kandidaat, die de school verlaat, wordt een cijferlijst afgegeven, waarop de behaalde eindcijfers vermeld staan. Deze cijferlijst kan worden gebruikt om in het VAVO en/of bij de staatsexamens alsnog een diploma op te bouwen.

Artikel 30: Vrijstelling

1.

Het bevoegd gezag van een school voor vwo of havo kan een leerling, na overleg met de leerling en, indien de leerling minderjarig is, met diens ouders, voogden of verzorgers, vrijstelling verlenen van het volgen van het onderwijs in het vak lichamelijke opvoeding indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. Het bevoegd gezag geeft de Inspectie kennis van de verleende vrijstelling en vermeldt daarbij de gronden waarop deze vrijstelling berust.

2.

Indien een leerling na één periode voor een vak hoger staat dan een 7,5 komt de leerling in aanmerking om één uur in de week voor dit vak te missen. Dit mag alleen na toestemming van de vakdocent. De leerling is bij toetsen of andere door de docent als onmisbaar aangewezen lessen echter gewoon aanwezig.

Artikel 31: Gezakte leerlingen en doubleurs

1.

Voor gezakte leerlingen (en in voorexamenklassen doubleurs) geldt dat alle toetsen en het vak lichamelijke opvoeding over moeten worden gedaan. Wanneer maatschappijleer en/of ckv met een voldoende is/zijn afgesloten kan een leerling die in hetzelfde jaar doubleert besluiten deze cijfers te laten staan. Schoolexamencijfers die behaald zijn in eerdere leerjaren blijven staan.

2.

Een praktische opdracht die niet inhoudelijk veranderd is en afgesloten is met tenminste een 7,0 hoeft niet te worden overgedaan. Het cijfer komt onherroepelijk te vervallen wanneer een leerling besluit de praktische opdracht opnieuw te maken.

3.

Wanneer een gedoubleerde leerling in één of meer vakken vervroegd examen aflegt en in het voorexamenjaar al schoolexamens heeft afgelegd, mogen deze cijfers worden behouden. Het behaalde cijfer komt onherroepelijk te vervallen wanneer een leerling besluit dit schoolexamen opnieuw af te leggen.

4.

In geval van verschillen tussen het PTA in het voorgaande cursusjaar en het huidige prevaleert PTA van het huidige cursusjaar.

Artikel 32: Schoolexamen rekenen

1.

Leerlingen zonder wiskunde moeten een schoolexamen rekenen afleggen.

2.

Het schoolexamen rekenen wordt niet betrokken bij de uitslagbepaling.

3.

Het cijfer voor het schoolexamen rekenen wordt vermeld op een bijlage bij de cijferlijst.

4.

De precieze invulling van het schoolexamen rekenen is nog niet gepubliceerd. Mochten er hierdoor wijzigingen komen in de Algemene Maatregel van Bestuur met betrekking tot het schoolexamen rekenen ten opzichte van de hier weergegeven regeling, prevaleert deze AMvB.

Artikel 33: Toetsen buiten de toetsweek

1.

Voor de voortgangstoetsen die worden afgenomen buiten de toetsweken wordt een toetsrooster opgesteld. Toetsen die buiten dit rooster worden afgesproken worden geacht later te zijn afgesproken, moeten minimaal een week van tevoren worden opgegeven en moeten voldoen aan lid 2 en 3.

2.

Leerlingen maken maximaal vier voortgangstoetsen waarvan één niet-leertoets per week, inhaaltoetsen worden daarbij niet meegerekend.

3.

Leerlingen maken maximaal twee voortgangstoetsen op dezelfde dag, inhaaltoetsen worden daarbij niet meegerekend. Deze toetsen mogen daarbij niet aansluitend op elkaar worden afgenomen, tenzij er een pauze tussen de lesuren zit.

4.

Een schriftelijke overhoring (so) op dezelfde dag als twee voortgangstoetsen is toegestaan, waarbij een so wordt beschouwd als huiswerkcontrole.

5.

Er mogen geen voortgangstoetsen of overhoringen worden ingepland vijf schooldagen voor of na een toetsweek waar de betreffende jaarlaag aan deelneemt. Inleverdata voor verslagen en dergelijken vallen niet onder deze regeling.

6.

Als een leerling een toets niet heeft gemaakt is in Magister door de docent in plaats van een cijfer "Inh" (inhalen) ingevoerd. Zo lang er inhalen staat is een leerling niet bevorderbaar naar het volgende leerjaar.

7.

Er mogen geen voortgangstoetsen, overhoringen of inlevermomenten voor verslagen en dergelijken gepland worden op de eerste schooldag na een vakantie van een week of langer.

Artikel 34: Extra vakken en vakwissels

1.

In beginsel geldt dat een vak of extra vak gekozen wordt voor het hele jaar en dat de behaalde resultaten worden meegewogen bij het toepassen van de overgangsnormen.

2.

Een leerling met een extra vak mag dit extra vak na afloop van een schooljaar laten vallen.

3.

De overgangsvergadering kan een leerling adviseren een extra vak te laten vallen. Dit advies is echter niet bindend.

4.

In klas 4 kunnen leerlingen die om wat voor reden dan ook een vak willen inruilen voor een ander vak, dit uiterlijk tot de kerstvakantie kenbaar maken bij de afdelingsleider.

Artikel 35: Digitale toetsen

1.

De leerling draagt er zorg voor om bij digitale toetsen een laptop en relevante accessoires zoals oortjes mee te brengen die voldoen aan de juiste specificaties.

2.

Digitale toetsen kunnen worden afgenomen worden in een beveiligde omgeving. De leerling draagt er in die gevallen zorg voor dat de meest recente versie van de benodigde software hiervoor op de laptop is geïnstalleerd voor aanvang van de toets.

3.

Het niet voldoen aan lid 1 en/of 2 kan niet worden aangemerkt als een geoorloofde reden om niet deel te nemen aan de betreffende toets.

4.

Bij technische problemen tijdens de toets wordt ter plekke in overleg met de examinerator een oplossing gezocht voor het afmaken van de toets.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: aardrijkskunde

15/9/2022

Inleiding

Aardrijkskunde 320 studielasturen

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

In tegenstelling tot het centraal examen, is bij de schoolexamens het gebruik van de Grote Bosatlas 55e editie verplicht.

PO PO1 Wereld

Moment:	4H per1	Weegfactor:	
Tijdsduur:		Leerstof:	Arm en rijk H1 en H2, geografische vaardigheden: keuze uit meerdere onderdelen (zoals kaartvaardigheden,GIS) en vormen (zoals houden van presentaties, maken van een KAHOOT, portfolio). Bij schriftelijke bijdrages inleveren van de opdracht via Teams voor het einde van periode 1 .De 4 PO's als onderdeel van SE1 (afgerond in 4H) tellen samen 12,5% mee voor het SE-eindcijfer in 5H.
Wijze van toetsing:	Mondeling/schriftelijk		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A,B		

PO PO2 Aarde

Moment:	4H per2	Weegfactor:	
Tijdsduur:		Leerstof:	Systeem aarde H4, geografische vaardigheden: keuze uit meerdere onderdelen (zoals kaartvaardigheden,GIS) en vormen (zoals houden van presentaties, maken van een KAHOOT, portfolio) Inleveren van de opdracht via Teams voor het einde van periode 3. De 4 PO's als onderdeel van SE1 (afgerond in 4H) tellen samen 12,5% mee voor het SE-eindcijfer in 5H.
Wijze van toetsing:	Mondeling/schriftelijk		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A,C		

PO PO3 Europa

Moment:	4H per3	Weegfactor:	
Tijdsduur:		Leerstof:	Overleven in Europa. Geografische vaardigheden: Keuze uit meerdere onderdelen (zoals kaartvaardigheden,GIS) en vormen (zoals houden van presentaties, maken van een KAHOOT, portfolio) Inleveren van de opdracht via Teams voor het einde van periode 4. De 4 PO's als onderdeel van SE1 (afgerond in 4H) tellen samen 12,5% mee voor het SE-eindcijfer in 5H.
Wijze van toetsing:	Mondeling/schriftelijk		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A,B,C		

PO PO4 Ontwikkelingsland

Moment:	4H per4	Weegfactor:	
Tijdsduur:		Leerstof:	Brazilië H5, geografische vaardigheden: keuze uit meerdere onderdelen (zoals kaartvaardigheden,GIS) en vormen (zoals houden van presentaties, maken van een KAHOOT, portfolio) Inleveren van de opdracht via Teams voor het einde van periode 4. De 4 PO's als onderdeel van SE1 (afgerond in 4H) tellen samen 12,5% mee voor het SE-eindcijfer in 5H.
Wijze van toetsing:	Mondeling/schriftelijk		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A,D		

SE SE2 Leefomgeving

Moment:	5H SE per1	Weegfactor:	25
Tijdsduur:	120	Leerstof:	1. Atlaskennis conform domein A 2. Wonen in Nederland H1 t/m 4 3. Vaardigheden uit domein A
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,E		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: aardrijkskunde

15/9/2022

SE

SE3 Wereld / Ontwikkelingsland

Moment:	5H SE per2	Weegfactor:	25
Tijdsduur:	120	Leerstof:	1. Arm en rijk (hoofdstuk 3 en 4) en Brazilië H2,3,4 2. Vaardigheden uit domein A
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,B,D		

SE

SE4 Aarde / Ontwikkelingsland

Moment:	5H SE per3	Weegfactor:	25
Tijdsduur:	120	Leerstof:	1. Systeem aarde (hoofdstuk 1, 2, 3) en Brazilië H1 2. Vaardigheden uit domein A
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,C,D		

PO SE

SE5 Geografisch onderzoek

Moment:	5H per 1 en 2	Weegfactor:	12,5
Tijdsduur:		Leerstof:	1. Wonen in Nederland 2. Doen onderzoek naar een onderwerp vallend onder Wonen in Nederland onder gebruikmaking van geografische vaardigheden zoals GIS
Wijze van toetsing:	Mondeling/schriftelijk		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A,E		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: bedrijfseconomie

15/9/2022

Inleiding

Bedrijfseconomie 320 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

SE Overgangscijfer 4H is SE1 5H

Moment:	4H VOC	Weegfactor:	16
Tijdsduur:		Leerstof:	Het overgangscijfer van 4H op één decimaal afgerond telt voor 16% mee voor het SE-cijfer
Wijze van toetsing:			
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:			

SE P&O + hh fin zelfredzaamheid + bedrijf starten

Moment:	5H SE1	Weegfactor:	28
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Personeel en organisatie
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		Financiële zelfredzaamheid
Type toets:	Schoolexamen		Bedrijf starten
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,B1,B2,B3,B4,C2,D2,E2,F1		

SE Financiering & verslaggeving

Moment:	5H SE2	Weegfactor:	28
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Financiering & verslaggeving
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		Bedrijf starten
Type toets:	Schoolexamen		Marktverovering
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,B2,B3,B4,D2,E2,F1,F2,G		

SE Het resultaat + herhaling alle stof

Moment:	5H SE3	Weegfactor:	28
Tijdsduur:	120	Leerstof:	Het resultaat
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		Onderneem het zelf
Type toets:	Schoolexamen		Alle CE-stof van SE1 en SE2
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,B,C,D,E,F,G		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: biologie

15/9/2022

Inleiding

Biologie 400 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

PO SE	PO	
Moment:	4H	Weegfactor: 10
Tijdsduur:		Leerstof:
Wijze van toetsing:	Practicum	Opdracht waarbij de opbouw en inhoud van een wetenschappelijk verslag wordt onderzocht
Type toets:	Praktische opdracht	PO telt mee voor overgangscijfer en SE-cijfer
Herkansing:	Nee	5H inleveren één week na PO in hardcopy en elektronisch
Eindtermen:		Het po telt voor 10% van het SE cijfer.

SE	Boek 4Ha, 4Hb, 5Ha plus aantekeningen zie uitgebreide leerstof	
Moment:	5H SE per 1	Weegfactor: 30
Tijdsduur:	120	Leerstof:
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	1 Inleiding in de biologie (4ha) 5 Regeling (4hb) 6 Waarneming en gedrag (4hb) 7 Ecologie en milieu (4hb)
Type toets:	Schoolexamen	1 Stofwisseling (5ha)
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	B1 t/m B3, B7, B8, C1 t/m C3, D2, D4, F3	

SE	Boek 4Ha, 4Hb, 5Ha, en 5Hb plus aantekeningen zie uitgebreide leerstof	
Moment:	5H SE per 2	Weegfactor: 30
Tijdsduur:	120	Leerstof:
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	1 Inleiding in de biologie (4ha) 7 Ecologie en milieu (4hb)
Type toets:	Schoolexamen	2 Voortplanting (4ha) 5 Regeling (4hb) 3 Vertering (5ha)
Herkansing:	Ja	4 Transport (5hb) 5 Gaswisseling (5hb)
Eindtermen:	B2 t/m B4, B6, B7, C1 t/m C3, D3, D4, E1 t/m E3, F3	

SE	Boek 4Ha, 4Hb, 5Ha en 5Hb plus aantekeningen zie uitgebreide leerstof	
Moment:	5H SE per 3	Weegfactor: 30
Tijdsduur:	120	Leerstof:
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	1 Inleiding in de biologie (4ha) 7 Ecologie en milieu (4hb) 3 Genetica (4ha) 4 Evolutie (4ha) 5 regeling (4hb) 2 DNA (5ha) 6 Afweer (5hb) 5 Uitscheiding (5hb)
Type toets:	Schoolexamen	
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	B2 t/m B5, B8, C1 t/m C3, D1, D4, E1 t/m E4, F1 t/m F3	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: BSM

15/9/2022

Inleiding

Bewegen, sport en maatschappij 320 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

SE Overgangscijfer 4H is SE1 5H

Moment:	4H VOC	Weegfactor:	48,5
Tijdsduur:		Leerstof:	Het overgangscijfer op 1 decimaal afgerond van 4H telt voor 48,5% mee voor het SE-cijfer.
Wijze van toetsing:			
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:			

SE Trainingsleer

Moment:	5H SE per1	Weegfactor:	11
Tijdsduur:	90	Leerstof:	1.6 + 1.7 + theorielessen + aantekeningen
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	D1		

SE Docu

Moment:	5H SE3	Weegfactor:	11
Tijdsduur:	90	Leerstof:	BSM: 1.8 + 3.3 + 3.4 + 3.5 + aantekeningen / theorielessen
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	E2		

PO SE Hink Stap Sprong

Moment:	5H per 1	Weegfactor:	3,5
Tijdsduur:	per 1	Leerstof:	Bewegingsanalyse Techniek
Wijze van toetsing:	Practicum		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:			

PO SE Spel: La crosse

Moment:	5H per1	Weegfactor:	3,5
Tijdsduur:	per1	Leerstof:	Verbeteren eigen vaardigheid aan de hand van een rubrics
Wijze van toetsing:	Practicum		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	B1		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: BSM

15/9/2022

PO SE Keuzeactiviteit

Moment: 5H per1 Weegfactor: 3,5
Tijdsduur: per1 Leerstof:
Wijze van toetsing: Practicum
Type toets: Praktische opdracht
Herkansing: Nee
Eindtermen: B6

PO SE Dansen

Moment: 5H per2 Weegfactor: 5,5
Tijdsduur: per 2 Leerstof: Het maken van een videoclip van 32x8. Deadline
Wijze van toetsing: Practicum inleveren via de ELO voor 16-12-22 17.00 uur
Type toets: Praktische opdracht
Herkansing: Nee
Eindtermen: B3

PO SE Trainingsprogramma

Moment: 5H per2 Weegfactor: 5
Tijdsduur: per2 Leerstof: Opstellen en uitvoeren van persoonlijk
Wijze van toetsing: Practicum trainingsprogramma
Type toets: Praktische opdracht
Herkansing: Nee
Eindtermen: D2

PO SE Turnen: freerunnen

Moment: 5H per3 Weegfactor: 5
Tijdsduur: Leerstof: Het maken van een methodische opbouw van de af te
Wijze van toetsing: Practicum sluiten beweging. Deadline één lesdag voor de eerst
Type toets: Praktische opdracht praktijkles turnen via de ELO.
Herkansing: Nee
Eindtermen: B2

HD SE Stage

Moment: 5H per4 Weegfactor: 0
Tijdsduur: per 3/4 Leerstof: De stage vindt buiten school plaats en wordt beoordeeld
Wijze van toetsing: Practicum met een naar behoren/niet naar behoren. Inleveren
Type toets: Praktische opdracht verslag voor 07-04-2023 via de ELO.
Herkansing: Nee
Eindtermen: E1

PO SE Keuzeactiviteit

Moment: 5H per3 Weegfactor: 3,5
Tijdsduur: per3 Leerstof:
Wijze van toetsing: Practicum
Type toets: Praktische opdracht
Herkansing: Nee
Eindtermen: B6

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: CKV

15/9/2022

Inleiding

CKV 160 studielasturen.

Op het de havo vormt CKV samen met maatschappijleer (en later het PWS-cijfer) een combinatiecijfer voor het eindexamen.

HD SE Film-periode Semiotiek Theorie

Moment:	4H per1	Weegfactor:	1
Tijdsduur:	50	Leerstof:	Film periode/ In groepsverband presenteren en maken.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		HD1 Inleveren via de ELO op 23-10-2021
Type toets:	Handelingsdeel		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:			

PO SE Film-periode semiotiek Film

Moment:	4H per1	Weegfactor:	2
Tijdsduur:	50	Leerstof:	Filmperiode: In groepsverband presenteren en maken.
Wijze van toetsing:	Practicum		HD2 Inleveren via de ELO op 23-10-2021
Type toets:	Handelingsdeel		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:			

HD SE Fotografie: 2 stromingen fotografie met eindwerk Theorie

Moment:	4H per2	Weegfactor:	1
Tijdsduur:	50	Leerstof:	Fotografie periode 2 stromingen fotografie met eindwerk.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		HD3 Inleveren via de ELO op 08-01-2022
Type toets:	Handelingsdeel		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:			

PO SE Fotografie: 2 stromingen fotografie met eindwerk Eindwerk

Moment:	4H per2	Weegfactor:	2
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Fotografieperiode: 2 stromingen fotografie met eindwerk.
Wijze van toetsing:	Practicum		HD4 Inleveren via de ELO op 08-01-2022
Type toets:	Handelingsdeel		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:			

HD SE Popmuziek muziekstroming/artiest/onderzoek in werkstuk Theorie

Moment:	4H per4	Weegfactor:	1
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Popmuziek muziekstroming / artiest / onderzoek in werkstuk. HD7 Inleveren via de ELO op 04-06-2022
Wijze van toetsing:	Presentatie		
Type toets:	Handelingsdeel		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:			

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: CKV

15/9/2022

PO SE Popmuziek Presentatie/werkstuk

Moment: 4H per4 Weegfactor: 2
Tijdsduur: Leerstof: Groepspresentatie muziekstroming / artiest / onderzoek
Wijze van toetsing: Practicum in werkstuk. HD8 Inleveren via de ELO op 04-06-2022
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Nee
Eindtermen:

HD SE Onderzoek architectuur omgeving Haarlem Theorie

Moment: 4H per3 Weegfactor: 1
Tijdsduur: 50 Leerstof: Duo presentatie architectuur / onderzoek met en werk
Wijze van toetsing: Schriftelijk (vlog) HD5 Inleveren via de ELO op 26-03-2022
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Nee
Eindtermen:

PO SE Presentatie / werkstuk / vlog

Moment: 4H per3 Weegfactor: 2
Tijdsduur: Leerstof: Duo presentatie architectuur/ onderzoek met eind werk
Wijze van toetsing: Practicum (vlog) HD6 Inleveren via de ELO op 26-03-2022
Type toets: Handelingsdeel
Herkansing: Nee
Eindtermen:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: Duits

15/9/2022

Inleiding

Duits 400 studielasturen.

Toegestane hulpmiddelen: Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

SE SE1 Schrijfvaardigheid + inleveren schrijfdossier

Moment:	4H TW4	Weegfactor:	15
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Schrijfvaardigheid + inleveren schrijfdossier (als alle opdrachten naar behoren zijn gemaakt, ontvangt de leerling 0,5 punt op het SE-cijfer)
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		SE1 telt voor 15% in het totale SE cijfer Duits mee.
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	D		

SE SE2 Spreekvaardigheid

Moment:	5H SE1	Weegfactor:	20
Tijdsduur:	20	Leerstof:	Spreekvaardigheid, gespreksvaardigheidonderwerp spreekvaardigheid zie studiewijzer
Wijze van toetsing:	Mondeling		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	C		

SE SE3 Woorden en leesvaardigheid

Moment:	5H SE2	Weegfactor:	20
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Woordenlijsten, examenteksten en aangeboden literatuur. Het gebruiken van een woordenboek is alleen toegestaan bij het leesgedeelte.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A		

SE SE4 CITO Kijk en Luistervaardigheid

Moment:	5H SEper3	Weegfactor:	15
Tijdsduur:	60	Leerstof:	Afnamedatum januari onder voorbehoud
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	B		

SE SE5 Woorden, literatuur en leesvaardigheid

Moment:	5H SE3	Weegfactor:	30
Tijdsduur:	120	Leerstof:	Woordenlijsten, examenteksten en aangeboden literatuur. Het gebruiken van een woordenboek is alleen toegestaan bij het leesgedeelte.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A, E		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: economie

15/9/2022

Inleiding

Economie 400 studielasturen

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

SE Overgangscijfer 4H is SE1 5H

Moment:	4H VOC	Weegfactor:	16
Tijdsduur:		Leerstof:	Het overgangscijfer van 4H op één decimaal afgerond telt voor 16% mee voor het SE-cijfer
Wijze van toetsing:			
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:			

SE Markt en Overheid, Vervoer, W&W

Moment:	5H SE per1	Weegfactor:	28
Tijdsduur:	90	Leerstof:	SE1 Lesbrieven
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		- Markt en Overheid
Type toets:	Schoolexamen		- Vragers en aanbieders
Herkansing:	Ja		- Werk en Werkloosheid
Eindtermen:	A,B,D,F,G,H,J		

SE Stof SE1 (m.u.v. W&W) V&U, J&O en Crisis

Moment:	5H SE per2	Weegfactor:	28
Tijdsduur:	90	Leerstof:	SE2 Lesbrieven
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		- Stof SE1 (m.u.v. Werk en Werkloosheid)
Type toets:	Schoolexamen		- Verdienen en Uitgeven
Herkansing:	Ja		- Jong & Oud
Eindtermen:	A,B,C,E,H,I,D,F,G		- Crisis

SE Alle CE-lesbrieven

Moment:	5H SE per3	Weegfactor:	28
Tijdsduur:	120	Leerstof:	SE3 Lesbrieven
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		- Stof SE 1 en 2 (m.u.v Werk en Werkloosheid en Crisis)
Type toets:	Schoolexamen		- Europa
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,D,F,G,E,H,I		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: Engels

15/9/2022

Inleiding

Engels 360 studielasturen

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

SE schrijfvaardigheid

Moment:	5H SE per1	Weegfactor:	33,33
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Schrijfopdracht. Gebruik van eigen meegebrachte papieren Van Dale woordenboeken toegestaan. ERK B1
Wijze van toetsing:	Digitaal		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	D		

SE Cito kijk- en luistervaardigheid

Moment:	5H SE per3	Weegfactor:	33,33
Tijdsduur:	60	Leerstof:	Cito kijk- en luistervaardigheid 2022-2023, de toets wordt afgenomen op de afnamedatum van het cito 2023. ERK B2
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	B		

SE literatuur en spreekvaardigheid

Moment:	5H SE per3	Weegfactor:	33,33
Tijdsduur:	20	Leerstof:	Mondeling over 2 literaire werken, 1 zelfgekozen artikel en een gesprekssituatie. De literatuurlijst bevat 2 werken, waaronder het klassikale werk uit het schooljaar waarin examen wordt afgelegd en minimaal één goedgekeurd zelfgekozen boek en artikel. Deadline inleveren literatuurlijst in principe 28 februari 2023 hardcopy. ERK B1
Wijze van toetsing:	Mondeling		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	E1,E2,C1,C2		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: Frans

15/9/2022

Inleiding

Frans 400 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

SE Schoolexamen leestoets

Moment:	4H TW4	Weegfactor:	20
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Leestoets examen VMBO/Havo + examenvocabulaire.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		Deze toets weegt voor 20% mee voor het schoolexamen cijfer.
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A		

SE Schrijfvaardigheid

Moment:	5H SE per1	Weegfactor:	20
Tijdsduur:	120	Leerstof:	Module Schrijfvaardigheid Libre Service. Gebruik papieren woordenboek toegestaan en digitale spellingscontrole.
Wijze van toetsing:	Digitaal		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	D, D1, D2		

SE Literatuur

Moment:	5H SE per2	Weegfactor:	20
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Literatuurlijst 2022-2023 + Romans/Nouvelles. Gebruik woordenboek niet toegestaan.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	E, E1, E2, E3		

SE Cito kijk- en luistervaardigheid

Moment:	5H SE per3	Weegfactor:	20
Tijdsduur:	60	Leerstof:	Kijk- en luistervaardigheid: Libre Service, Woots, vocabulaire. Gebruik woordenboek niet toegestaan.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	B		

SE Spreekvaardigheid

Moment:	5H SE per3	Weegfactor:	20
Tijdsduur:	25	Leerstof:	Module Spreekvaardigheid: Gesprekssituaties Libre Service, persoonlijke presentatie, voorwerp/beroep beschrijven, artikel bespreken. Gebruik woordenboek niet toegestaan.
Wijze van toetsing:	Mondeling		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	C, C1, C2, F		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: geschiedenis

15/9/2022

Inleiding

Geschiedenis 320 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

KA's: Kenmerkende Aspecten; H: Hoofdstuk uit Handboek; TV: Tijdvakken;

SE H2 t/m H4

Moment: 4H SE TW1

Tijdsduur: 60

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Nee

Eindtermen: A, B

Weegfactor:

Leerstof: H2 t/m H4 Grieken en Romeinen en de Middeleeuwen
Leerlingen mogen deze toets eenmalig herkansen tot maximaal een 5,5. Alle SE-cijfers 4H tellen in totaal voor 25% mee voor SE-eindcijfer 5H.

SE Rechtsstaat en Democratie + bijbehorende KA's

Moment: 4H SE TW3

Tijdsduur: 60

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Nee

Eindtermen: A, B, D

Weegfactor:

Leerstof: Rechtsstaat en Democratie + bijbehorende kenmerkende aspecten H7, H8, H9 en H10. Alle SE-cijfers 4H tellen in totaal voor 25% mee voor SE-eindcijfer 5H.

SE Thema 1 Dekolonisatie, Koude oorlog & Vietnam

Moment: 4H SE TW4

Tijdsduur: 90

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Nee

Eindtermen: A, B, E

Weegfactor:

Leerstof: Syllabus en alle kenmerkende aspecten en bijbehorende TV + KA's. Alle SE-cijfers 4H tellen in totaal voor 25% mee voor SE-eindcijfer 5H.

SE Thema 2: De twintigste eeuw + KA's H8 en H9

Moment: 5H SE per1

Tijdsduur: 90

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

Eindtermen: A, B, C

Weegfactor: 25

Leerstof: H9: Tijd van Wereldoorlogen KA's: Kenmerkende Aspecten H8 en H9 zoals omschreven in het examenprogramma.

SE HC: Het Britse Rijk 1620-1900 + TV 5 t/m 8 inclusief KA's

Moment: 5H SE per2

Tijdsduur: 90

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

Eindtermen: A, B

Weegfactor: 25

Leerstof: HC: Historische context 1) Het Britse Rijk. KA's: Kenmerkende Aspecten 18 tot en met 36 zoals omschreven in het examenprogramma.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: geschiedenis

15/9/2022

SE

HC2: Duitsland in Europa, 1918-1991 en HC3: Nederland 1948-2008 + KA's 18 t/m 49

Moment: 5H SE per3

Weegfactor: 25

Tijdsduur: 120

Leerstof: HC2: Duitsland in Europa, 1918-1991 en HC3: Nederland 1948-2008

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

KA's: Kenmerkende Aspecten 18 tot en met 49 zoals omschreven in het examenprogramma.

Eindtermen: A, B

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: lichamelijke opvoeding

15/9/2022

Inleiding

Lichamelijke opvoeding 120 studielasturen.

1. Alle onderdelen zijn handelingsdelen, dat wil zeggen dat het met een naar behoren moet worden afgerond.
2. Bij een niet naar behoren, moet de leerling het onderdeel overdoen totdat het naar behoren is. Bij een blessure krijgt de leerling een vervangende opdracht.
3. De leerlingen dienen de lessen in gymkleding te volgen! Heeft de leerling geen gepaste kleding mee OF is hij/zij (om welke reden dan ook) afwezig dan wordt de les ingehaald. De leerling is zelf verantwoordelijk voor een afspraak met zijn/haar docent i.o. Gebeurt dit niet dan noteert de docent inhalen in magister en licht de betreffende afdelingsleider in! 'Inhalen' blijft staan totdat de les is ingehaald.
4. Bij een blessure verwachten wij dat de leerling zich voor de les meldt bij zijn/haar docent i.o. met een briefje van de ouders/verzorgers. Ook langdurig geblesseerde leerlingen melden zich voor elke les bij zijn/haar docent i.o.
5. Na de les meldt de leerling zich af bij zijn/haar docent i.o.

Examenleerlingen moeten aan de inspanningsverplichting van het vak lo voldoen. In de praktijk komt dat neer op het volgen van 6 blokken lo, verdeeld over 6 periodes van twee weken. Bij afwezigheid bij één of meerdere momenten moet de les/lessen worden ingehaald. Indien dit niet mogelijk is, zal er een vervangende opdracht volgen. Elke onwettige absentie moet worden ingehaald. Wettige absentie wordt vanaf de tweede absentie ook ingehaald.

HD SE Sportorientatie 1 van 6

Moment: 5h per1 Weegfactor: 1
Tijdsduur: 200 Leerstof:
Wijze van toetsing:
Type toets:
Herkansing: Nee
Eindtermen: A,B,C,D,E

HD SE Sportorientatie 2 van 6

Moment: 5h per1 Weegfactor: 1
Tijdsduur: 200 Leerstof:
Wijze van toetsing:
Type toets:
Herkansing: Nee
Eindtermen: A,B,C,D,E

HD SE Sportorientatie 3 van 6

Moment: 5h per1 en2 Weegfactor: 1
Tijdsduur: 200 Leerstof:
Wijze van toetsing:
Type toets:
Herkansing: Nee
Eindtermen: A,B,C,D,E

HD SE Sportorientatie 4 van 6

Moment: 5h per2 Weegfactor: 1
Tijdsduur: 200 Leerstof:
Wijze van toetsing:
Type toets:
Herkansing: Nee
Eindtermen: A,B,C,D,E

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: lichamelijke opvoeding

15/9/2022

HD SE

Sportorientatie 5 van 6

Moment: 5h per2 Weegfactor: 1
Tijdsduur: 200 Leerstof:
Wijze van toetsing:
Type toets:
Herkansing: Nee
Eindtermen: A,B,C,D,E

HD SE

Sportorientatie 6 van 6

Moment: 5h per2 Weegfactor: 1
Tijdsduur: 200 Leerstof:
Wijze van toetsing:
Type toets:
Herkansing: Nee
Eindtermen: A,B,C,D,E

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: maatschappijleer

15/9/2022

Inleiding

Maatschappijleer 120 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

Op het de havo vormt maatschappijleer samen met CKV (en later het PWS-cijfer) een combinatiecijfer voor het eindexamen.

SE Inleiding maatschappijleer/Rechtsstaat

Moment:	4H TW1	Weegfactor:	1,75
Tijdsduur:	60	Leerstof:	Bronnen: Lesboek/Werkboek Dilemma Hoofdstuk 2: Rechtsstaat, alle aantekeningen en actualiteiten van deze periode.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	B1, B2, B3		

SE Parlementaire democratie

Moment:	4H TW2	Weegfactor:	1,75
Tijdsduur:	60	Leerstof:	Bronnen: Lesboek/Werkboek Dilemma Hoofdstuk 1: Parlementaire Democratie, alle aantekeningen en actualiteiten van deze periode.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	C1, C2, C3		

SE Pluriforme samenleving

Moment:	4H TW3	Weegfactor:	1,75
Tijdsduur:	60	Leerstof:	Bronnen: Lesboek/Werkboek Dilemma Hoofdstuk 4: Pluriforme Samenleving, alle aantekeningen en actualiteiten van deze periode.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	E1, E2, E3, E4		

SE Verzorgingsstaat

Moment:	4H TW4	Weegfactor:	1,75
Tijdsduur:	60	Leerstof:	Bronnen: Lesboek/Werkboek Dilemma Hoofdstuk 3: Verzorgingsstaat, alle aantekeningen en actualiteiten van deze periode.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	D1, D2, D3, D4		

PO SE PO Onderzoek Criminaliteit

Moment:	4H SE per1	Weegfactor:	1
Tijdsduur:		Leerstof:	Onderzoek naar een Criminaliteit. Focus op hoofdstuk 2.
Wijze van toetsing:	Digitaal		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A1, A2		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: maatschappijleer

15/9/2022

PO SE PO Politieke Partij

Moment:	4H SE per3	Weegfactor:	1
Tijdsduur:		Leerstof:	Oprichten politieke partij met lijsttrekkersdebat. Focus op hoofdstuk 1.
Wijze van toetsing:	Digitaal		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A1, A3		

PO SE PO Verzorgingsstaat

Moment:	4H SE per4	Weegfactor:	1
Tijdsduur:		Leerstof:	Verslag verzorgingsstaat met infographic. Focus op hoofdstuk 3.
Wijze van toetsing:	Digitaal		
Type toets:	Praktische opdracht		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A1, A4		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: natuurkunde

15/9/2022

Inleiding

Natuurkunde 400 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen. In dit leerjaar worden de hoofdstukken 1 t/m 6 en 8 t/m 12 en 14 van Nova Natuurkunde getoetst. Gedurende het jaar wordt de precieze stof per toets in de werkwijzers nader uitgewerkt. Daarnaast wordt bij alle toetsen de stof die voorgaand behandeld is in de havo-bovenbouw, bekend verondersteld.

PO SE	PO SE 4H	
Moment:	4H	Weegfactor: 5
Tijdsduur:	n.v.t.	Leerstof: Cijfer is het gemiddelde van de gemaakte PO's in 4H. Na afloop van een PO wordt de uitwerking direct ingeleverd
Wijze van toetsing:	Practicum	
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:	A, H, I	

SE	SE1	
Moment:	5H SE per1	Weegfactor: 30
Tijdsduur:	120	Leerstof: H1, H3, H10 en H14
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	
Type toets:	Schoolexamen	
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	A, C1, E, F, H	

SE	SE2	
Moment:	5H SE per2	Weegfactor: 30
Tijdsduur:	120	Leerstof: H5, H8, H9 en H14
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	
Type toets:	Schoolexamen	
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	A, B1, C2, F, H	

SE	SE3	
Moment:	5H SE per3	Weegfactor: 30
Tijdsduur:	120	Leerstof: H2, H4, H11, H12 en H14
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	
Type toets:	Schoolexamen	
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	A, B2, D, F, G, H	

PO SE	PO SE 5H	
Moment:	5H	Weegfactor: 5
Tijdsduur:	n.v.t.	Leerstof: Stof wordt t.z.t. bekend gemaakt. Cijfer is het gemiddelde van de gemaakte PO's in 5H. Na afloop van een PO wordt de uitwerking direct ingeleverd.
Wijze van toetsing:	Practicum	
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:	A, H, I	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: Nederlands

15/9/2022

Inleiding

Nederlands 400 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

SE Schrijfvaardigheid

Moment: 5H SE1

Tijdsduur: 120

Wijze van toetsing: Digitaal

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

Eindtermen: C

Weegfactor: 30

Leerstof: Schriftelijke taalvaardigheid. Het schrijven van een betoog, beschouwing of uiteenzetting naar aanleiding van documentatie.

Nieuw Nederlands: Cursus Schrijven, p. 108 t/m 138.

Cursus Argumenteren, p. 192-226 en Cursus Formuleren en Spelling, p. 228 t/m 299.

Twee weken voor het schoolexamen geef je aan je docent door welk onderwerp je kiest voor het schoolexamen. Je verzamelt zelf artikelen en andere relevante informatie. Op het SE heb je twee uur de tijd om je tekst te schrijven. De opdracht krijg je op het schoolexamen. De voorbereidende opdrachten tellen mee in de eindbeoordeling voor totaal een maximale vermindering van 0,3 tot een maximale vermeerdering van 0,3 op je eindcijfer.

Toegestane hulpmiddelen: De schrijfopdracht wordt geschreven op de laptop (Exam.net). Je mag gebruik maken van je documentatiemap en een woordenboek.

Deadline inleveren documentatiemap (zie studiewijzer): eennalaatste les voor de SE-week, geprint in een snelhechter. Als je je documentatiemap na de deadline inlevert dan moet je je SE zonder documentatiemap schrijven.

SE Leesvaardigheid 1

Moment: 5H SE2

Tijdsduur: 120

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

Eindtermen: A

Weegfactor: 15

Leerstof: Alle leesvaardigheid en argumentatieve vaardigheden die ook voor het centraal indexamen gelden.

SE Presentatie

Moment: 5H per2/3

Tijdsduur: 20

Wijze van toetsing: Mondeling

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

Eindtermen: B, D

Weegfactor: 20

Leerstof: Mondelinge taalvaardigheid: Je houdt een mondeling betoog voor de klas over onderwerp naar keuze. Je kan reageren op vragen uit de klas. Toegestane hulpmiddelen: Eigen aantekeningen in steekwoorden (geen uitgeschreven tekst die voorgelezen zou kunnen worden) en diapresentatie (PowerPoint of Prezi of iets soortgelijks). Als luisteraar doe je actief mee en noteer je vragen. Dit telt mee in de eindbeoordeling voor totaal een maximale vermindering van 0,3 tot een maximale vermeerdering van 0,3 op je eindcijfer.

SE Leesvaardigheid 2

Moment: 5H SE3

Tijdsduur: 120

Wijze van toetsing: Schriftelijk

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

Eindtermen: A

Weegfactor: 15

Leerstof: Zie leesvaardigheid 1. Je gebruikt het resultaat van leesvaardigheid 1 om gerichte opdrachten uit Nieuw Nederlands indexamen te maken om jezelf te verbeteren.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: Nederlands

15/9/2022

SE

Literatuur

Moment: 5H per3
Tijdsduur: 45
Wijze van toetsing: Mondeling
Type toets: Schoolexamen
Herkansing: Nee
Eindtermen: B, D, E

Weegfactor: 20

Leerstof: Mondeling groepsexamen (circa 4 leerlingen per groep) letterkunde over acht oorspronkelijk Nederlandse literaire, door de docent goedgekeurde, boeken voor (jong)volwassenen. Behalve gedegen kennis over de inhoud moet je kennis hebben over de verhaaltechnische aspecten, schrijver, context, ontvangst en interpretatie. Indien tijdens het mondeling wordt geconstateerd dat de inhoudelijke kennis van een boek onvoldoende is, kun je voor het mondeling niet hoger dan een 5.0 halen. Toegestane hulpmiddelen: Tijdens het mondeling zijn geen hulpmiddelen toegestaan. Voorafgaand aan het groepsexamen lever je tussenopdrachten in. Deze opdrachten tellen mee in de eindbeoordeling voor totaal een maximale vermindering van 0,3 tot een maximale vermeerdering van 0,3 op je eindcijfer.

Je levert je definitieve boekenlijst uiterlijk 28-02-2023 via de ELO in. Je boekenlijst na de deadline inleveren levert je maximaal 2 punten aftrek van je eindcijfer op.

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: Profielwerkstuk

15/9/2022

Inleiding

PWS 80 studielasturen

Op het havo vormen CKV, maatschappijleer en het PWS-cijfer een combinatiecijfer voor het eindexamen.

PO SE Plan van aanpak

Moment:	4H per3	Weegfactor: 10
Tijdsduur:		Leerstof: Stap 4: Inleveren onderzoeksopzet / plan van aanpak.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	Hard copy aan begeleider en op ELO Magister. Zie PWS boekje voor inleverdatum. De onderzoeksopzet is 10% van het PWS-cijfer.
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:		

PO SE Tussenversie 1 met onderzoeksopzet

Moment:	4H per4	Weegfactor: 10
Tijdsduur:		Leerstof: Stap 5: Inleveren tussenversie 1 (met onderzoeksopzet) op ELO Magister en hard copy aan begeleider. Zie PWS boekje voor inleverdatum. De tussenversie is 10% van het PWS-cijfer
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:		

PO SE Tussenversie 2 met uitgevoerd onderzoek

Moment:	5H per1	Weegfactor: 10
Tijdsduur:		Leerstof: Stap 6: De tussenversie 2 is 10% van het PWS-cijfer
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	Zie PWS-boekje/jaaragenda voor inleverdatum.
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:		

PO SE Definitieve versie

Moment:	5H per2	Weegfactor: 60
Tijdsduur:		Leerstof: Stap 7: Definitieve versie inleveren op ELO Magister en op papier bij de begeleider uiterlijk 16 januari 2023 voor 23.59.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	De definitieve versie is 60% van het PWS-cijfer.
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:		

PO SE PWS-presentatieavond

Moment:	5H per3	Weegfactor: 10
Tijdsduur:		Leerstof: Stap 8: PWS-presentatieavond 19 januari 2023. De presentatie is 10% van van PWS-cijfer.
Wijze van toetsing:	Mondeling	
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: rekenen 3F

15/9/2022

Inleiding

Alleen voor leerlingen die geen wiskunde in het pakket hebben. De rekentoets wordt in zowel 4H als 5H aangeboden. De leerling heeft maximaal vier momenten om de toets te maken (bijvoorbeeld eenmaal in 4H en driemaal in 5H of tweemaal in 4H en tweemaal in 5H).

De leerling moet de rekentoets tenminste een keer hebben afgelegd om een diploma te behalen; een leerling die de rekentoets niet heeft gemaakt kan namelijk geen diploma behalen.

Het resultaat van de rekentoets komt op de cijferlijst te staan. Het behaalde cijfer van de rekentoets levert geen compensatiepunten op binnen de slaag-zakregeling.

SE eindcijfer rekentoets

Moment: 4 Havo / 5 Havo

Weegfactor:

Tijdsduur:

Leerstof: Maximaal 4 momenten in 4H/5H. Hoogste cijfert telt.

Wijze van toetsing: Digitaal

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Nee

Eindtermen:

SE Rekenexamen (4H)

Moment: 4H maart

Weegfactor: 1

Tijdsduur: 120

Leerstof: 3F rekenboek alle domeinen

Wijze van toetsing: Digitaal

Type toets: Schoolexamen

Herkansing: Ja

Eindtermen:

SE Rekenexamen (5H)

Moment:

Weegfactor: 1

Tijdsduur:

Leerstof:

Wijze van toetsing:

Type toets:

Herkansing: Ja

Eindtermen:

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: scheikunde

15/9/2022

Inleiding

Scheikunde 320 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

PO SE	Praktisch	
Moment:	4H per4	Weegfactor: 10
Tijdsduur:	150	Leerstof: Het PO telt voor 10% mee voor het schoolexamen.
Wijze van toetsing:	Practicum	Inleveren na afronding practicum op dezelfde dag.
Type toets:	Praktische opdracht	
Herkansing:	Nee	
Eindtermen:	A,B,C,D en F	

SE	Boek 1: H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7. Boek 2: H8	
Moment:	5H SE1	Weegfactor: 20
Tijdsduur:	90	Leerstof: Boek Chemie Overal Boek 1: H1 ,H2, H3, H4, H5, H6, H7
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	Boek 2: H8
Type toets:	Schoolexamen	
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	A,B,C en F	

SE	Boek 1: H1, H2, H3, H4, H5,H6,H7 Boek 2: H8, H10	
Moment:	5H SE2	Weegfactor: 30
Tijdsduur:	90	Leerstof: Boek Chemie Overal Boek 1: H1, H2, H3, H4, H5,H6,H7
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	Boek 2: H8, H10
Type toets:	Schoolexamen	
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	A,B,C,D,E en F	

SE	Boek 1: H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7 Boek 2: H8, H9, H10, H11, H12, H13	
Moment:	5H SE3	Weegfactor: 40
Tijdsduur:	120	Leerstof: Boek Chemie Overal Boek 1: H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7
Wijze van toetsing:	Schriftelijk	Boek 2: H8, H9, H10, H11, H12, H13
Type toets:	Schoolexamen	
Herkansing:	Ja	
Eindtermen:	A,B,C,D,E,F,G	

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: tekenen

15/9/2022

Inleiding

Tekenen 320 studielasturen

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

De praktische schoolexamens worden afgenomen in ingeroosterde blokken en 'Afmaakdag' (zie jaarrooster).

SE Beeldend

Moment:	5H per1+2	Weegfactor:	30
Tijdsduur:	in lessen	Leerstof:	Beeldende serie grafiek onderzoeken en eindwerk n.a.v. een verbaal gegeven. Het eindwerk bestaat uit een beeldend samenhangend geheel van drie samengevoegde en verschillende druktechnieken (hoog-, diep- en vlakdruk). Daarbij is de vormgeving afgestemd op gekozen techniek.
Wijze van toetsing:	Practicum		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A2 en B		

SE Schriftelijk kunstgeschiedenis

Moment:	5H SE per2	Weegfactor:	15
Tijdsduur:	90	Leerstof:	Schriftelijke Kunstgeschiedenis, Kunstbeschouwing, Begrippenlijst en Beeldwijzer. Kunststromingen: Klassieke Oudheid t/m Romantiek, Postmoderne kunst tot zover behandeld uit Kunstboek, aangevuld met thema artikelen Kunst en Leven.
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A1, A2 en C		

SE Mondeling Teylers Museum

Moment:	5H SE per3	Weegfactor:	15
Tijdsduur:	20	Leerstof:	Mondeling examen a.d.h.v. drukwerk in het Teylers Museum, waarbij kunstbeschouwing, basiskennis kunstgeschiedenis en kennis van grafische technieken wordt getoetst. Boekje 'In grote lijnen' (deel druktechnieken), Begrippenlijst, stijkenmerken, Beeldwijzer en Wölfflin.
Wijze van toetsing:	Mondeling		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A1, A2 en C		

SE Beeldend

Moment:	5H per3+4	Weegfactor:	40
Tijdsduur:	in lessen	Leerstof:	Beeldende serie onderzoeken en Mixed Media eindwerk n.a.v. een verbaal gegeven. Procesmatig werken, onderzoek naar inhoud, voorstelling en vormgeving, keuzes maken. Proces vastleggen in woord en beeld. In periode 4 zal de afmaakdag plaatsvinden voor beeldend werk.
Wijze van toetsing:	Practicum		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A2 en B		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: wiskunde A

15/9/2022

Inleiding

Wiskunde A 320 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij anders staat aangegeven.

Havo A - Getal en ruimte 11e editie

SE Overgangscijfer 4H telt 10% totale SE-cijfer 5H

Moment:	4H VOC	Weegfactor:	10
Tijdsduur:		Leerstof:	Het VOC 4h op 1 decimaal afgerond telt voor 10% mee voor het totale SE-cijfer 5h
Wijze van toetsing:			
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:			

SE Havo A H1, H5, H7, H9

Moment:	5H SE1	Weegfactor:	25
Tijdsduur:	90	Leerstof:	H1 Rekenregels en verhoudingen H5 Lineaire verbanden H7 Veranderingen H9 Exponentiële verbanden
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A, B, C, D		

PO SE Havo A H2, H6, H8

Moment:	5H per2	Weegfactor:	10
Tijdsduur:	200	Leerstof:	SE Handelingsdeel wiskunde A: H2 Verwerken van data, H6 Statistiek en beslissingen, H8 Statistiek met de computer. Opdracht omschrijving Statistiek Computerlokaal/laptops
Wijze van toetsing:	Practicum		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Nee		
Eindtermen:	A, E		

SE Havo A H2, H3, H4, H6, H10

Moment:	5H SE2	Weegfactor:	25
Tijdsduur:	90	Leerstof:	H2 Verwerken van data, H3 Tabellen en grafieken, H4 Handig tellen, H6 Statistiek en beslissingen H10 Statistische variabelen
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A, B, C, E		

SE Havo A H1, H2, H3, H5, H6, H7, H9, H10, H11

Moment:	5H SE3	Weegfactor:	30
Tijdsduur:	120	Leerstof:	H1, H2, H3, H5, H6, H7, H9, H10 en H11 Formules en variabelen
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A, B, C, D, E		

Programma van toetsing en afsluiting

Studie: HAVO 5

2022-2023

Vak: wiskunde B

15/9/2022

Inleiding

Wiskunde B 360 studielasturen.

Bij (examen)toetsen van dit vak mag je gebruik maken van de in artikel 19 van het examenreglement toegestane hulpmiddelen, tenzij hier anders staat aangegeven.

Havo B - Getal en ruimte 11e editie

SE Overgangscijfer 4H telt 12,5% totale SE-cijfer 5H

Moment:	4H VOC	Weegfactor:	12,5
Tijdsduur:		Leerstof:	Het overgangscijfer op 1 decimaal afgerond van 4H telt voor 12,5% mee voor het SE-cijfer
Wijze van toetsing:			
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:			

SE Havo B H1 ,H3, H7 en H8

Moment:	5H SE1	Weegfactor:	25
Tijdsduur:	120	Leerstof:	H1 Formules, grafieken en vergelijkingen, H3 Hoeken en afstanden, H7 Lijnen en cirkels en H8 Goniometrie
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,B,C		

SE Havo B H2 , H4, H5, H6 en H9

Moment:	5H SE2	Weegfactor:	25
Tijdsduur:	120	Leerstof:	H2 Veranderingen, H4 Werken met formules, H5 Machten, exponenten en logaritmen, H6 Afgeleide functie en H9 Exponentiele verbanden
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,B,D		

SE Havo B H1 t/m H11

Moment:	5H SE3	Weegfactor:	37,5
Tijdsduur:	120	Leerstof:	H1 t/m H9 en H10 Meetkundige berekeningen H11 Verbanden en functies
Wijze van toetsing:	Schriftelijk		
Type toets:	Schoolexamen		
Herkansing:	Ja		
Eindtermen:	A,B,C,D		
